

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ธนาคารออมสินสาขาเวียงป่าเป้าเป็นธนาคารออมสินอีกสาขาหนึ่งที่มีภารกิจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 โดยให้จัดตั้งธนาคารออมสินขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

1. รับฝากเงินออมสิน
2. ออกพันธบัตรออมสิน และสลากออมสิน
3. รับฝากเงินออมสินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว
4. ทำการรับ จ่ายและโอนเงิน
5. ซื้อหรือขายพันธบัตรรัฐบาลไทย
6. ลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งรัฐมนตรีอนุญาต
7. การออมสินอื่น ๆ ตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้
8. กิจการอันพึงเป็นงานธนาคาร ตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้ ทั้งนี้ ให้ประกอบได้ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ระยะแรกธนาคารออมสินดำเนินการธุรกรรมเพียงไม่กี่ชนิด การนำเทคโนโลยีมาใช้จึงน้อยมาก ในปัจจุบัน(2549) ธนาคารออมสินได้ขยายธุรกรรมเพิ่มขึ้นอีกตามกฎกระทรวงปี พ.ศ.2547 ดังต่อไปนี้

1. ในการประกอบกิจการรับเงินฝากกระแสรายวัน ให้ธนาคารออมสินโดยความเห็นของคณะกรรมการธนาคารออมสินประกาศกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำสำหรับการรับฝากครั้งแรก อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและวิธีการคำนวณดอกเบี้ยเงินฝาก
2. ให้ธนาคารออมสินออกตราพดท์ที่กำหนดให้ใช้เงินเมื่อทวงถามได้ โดยให้สำนักงานแห่งใหญ่ สาขา หรือตัวแทนของธนาคารออมสินเป็นผู้ออกตราพดท์ก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องระบุชื่อ สถานที่ออกตราพดท์และสถานที่จ่ายเงินไว้ในตราพดท์นั้น ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด
3. ให้ธนาคารออมสินออก ซื้อ ขาย หรือเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด โดยปฏิบัติตามแบบแผนของธนาคารพาณิชย์ ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด
4. ในการประกอบกิจการให้สินเชื่ออันมีลักษณะเป็นการให้กู้ยืมเงิน หรือเป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายหรือสั่งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้ยืมค่า หรือเป็นการให้สินเชื่อประเภทอื่น

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ให้ธนาคารออมสินกระทำได้ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

5. ให้ธนาคารออมสินซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดพันธบัตรรัฐบาลไทย และพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของรัฐวิสาหกิจได้เมื่อ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารออมสิน

ในกรณีที่ธนาคารออมสินจะซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงลดตราสารแสดงสิทธิในหนี้ นอกจากนี้ที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หรือรับโอนสิทธิเรียกร้องของสถาบันการเงิน ให้ธนาคารออมสินปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

6. ให้ธนาคารออมสินซื้อธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ หรือขายธนบัตรต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับกฎหมายว่าการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

7. การออกหนังสือค้ำประกัน ให้ธนาคารออมสินกระทำได้แต่เฉพาะการค้ำประกันให้แก่ผู้ฝากเงินหรือบุคคลใดภายในวงเงินที่ฝากไว้กับธนาคารออมสิน ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด

8. ให้ธนาคารออมสินให้บริการทางการเงิน โดยเป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระค่าที่ดิน ค่าชดเชยการลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมหรือเงินประเภทอื่นตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบหมายให้ธนาคารออมสินจ่าย เรียกเก็บหรือรับชำระจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเป็นตัวแทนของบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด

การให้บริการทางการเงินในลักษณะอื่นตามแบบแผนของธนาคารพาณิชย์ ให้ธนาคารออมสินกระทำได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

9. ให้ธนาคารออมสินออกบัตรเงินฝากโดยปฏิบัติตามแบบแผนของธนาคารพาณิชย์ตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด

10. ในการประกอบกิจการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ให้ธนาคารออมสินกระทำได้เฉพาะการเป็นตัวแทนเพื่อจัดการทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันในโครงการลงทุนที่ธนาคารออมสินเป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน

11. การจัดการหรือรับจัดการและการเลิกจัดการหรือเลิกรับจัดการกองทุนดังต่อไปนี้ให้ธนาคารออมสินดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนนั้นและตามระเบียบที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด

- 1.กองทุนพัฒนาชนบท
- 2.กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม
- 3.กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค
- 4.กองทุนอื่นตามที่คณะกรรมการธนาคารออมสินกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบันสถาบันการเงินมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยการคำนึงถึงความถูกต้อง รวดเร็ว และเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ทันสมัยให้เหมาะสมกับเป็นองค์กรในยุคโลกาภิวัตน์ จากการเพิ่มขึ้นของความสามารถในการทำธุรกิจของธนาคารออมสินเองทำให้ต้องนำเครื่องมือที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรเช่นกัน โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อช่วยในการบริหารและพัฒนาบุคลากร การสร้างระบบควบคุมภายใน เนื่องจากออมสินเป็นองค์กรที่ก่อตั้งมาเป็นเวลา 93 ปี(เมษายน 2549) มีสาขาทั่วประเทศทั้งสิ้น 592 สาขา มีพนักงานทั้งสิ้น 9,271 คน การเปลี่ยนแปลงระบบทั้งหมดเป็นไปได้ลำบากเนื่องจากเป็นองค์กรที่ใหญ่ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สืบทอดต่อกันมายาวนาน การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จึงเป็นการนำมาใช้แบบคู่ขนานกับระบบเดิมซึ่งสร้างความยุ่งยาก ในการปฏิบัติงานเพราะผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานเดียวกัน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ปฏิบัติงานแบบระบบเดิม ครั้งที่ 2 ปฏิบัติงานแบบระบบใหม่ และยังมีระบบงานบางส่วนที่ยังไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น ระบบบัญชีเงินสดย่อย พนักงานบัญชีจะทำการบันทึกในสมุดบัญชีในทุก ๆ สิ้นวันหลังปิดทำการ เพื่อตรวจสอบเงินสดย่อยที่หมุนเวียนในสาขาของแต่ละวัน ซึ่งการลงบันทึกรายการนั้นพนักงานที่ปฏิบัติงานบัญชีแต่ละคนจะมีวิธีการบันทึกไม่เหมือนกันแล้วแต่พนักงานคนใดจะมีพื้นฐานทางบัญชีมาอย่างไรซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการอธิบายรายละเอียดในการบันทึกเมื่อมีการมอบหมายงานกับพนักงานอื่นที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนและสมุดเงินสดย่อยที่ใช้บันทึกนี้ต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบของงานตรวจสอบภายใน ถ้าพนักงานปฏิบัติงานบัญชีมีการโยกย้ายจะทำให้การตรวจสอบภายในเกิดความยุ่งยาก เนื่องจากต้องพยายามทำความเข้าใจกับการบันทึกของพนักงานบัญชีเหล่านี้ ปัจจุบันธนาคารออมสินได้ปรับลดขนาดขององค์กร ให้เล็กลงเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดโดยการลดอัตรากำลังของบุคลากรลงทำให้สาขามีพนักงานลดลงเมื่อเทียบกับในปีที่ผ่านมาและต้องปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเมื่อต้องปฏิบัติงานที่ไม่ใช่เครื่องมืออำนวยความสะดวกจึงทำให้ปฏิบัติงานได้ล่าช้าเสียเวลากับงานแต่ละงานมากเกินความจำเป็น ระบบเงินสดย่อยของสาขา เป็นระบบที่ยุ่งยาก ต้องใช้พนักงานที่มีความชำนาญ หรือได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีจึงสามารถปฏิบัติงานนี้ได้ แม้แต่พนักงานที่ได้รับการฝึกฝนจนชำนาญยังปฏิบัติงานผิดพลาดและต้องแก้ไขเป็นประจำทำให้รายการทางบัญชีของสาขา

ซับซ้อนอันเนื่องมาจากการแก้ไขรายการต่าง ๆ ด้วยธนาคารออมสินมีกรอบอัตรากำลังสำหรับพนักงานบัญชีให้สาขาเวียงป่าเป้าเพียง 1 อัตราเท่านั้น เมื่อพนักงานบัญชีไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้จะเกิดความยุ่งยากในการหาพนักงานอื่นมาปฏิบัติงานแทน หรือถ้าปฏิบัติได้ก็อาจมีรายการผิดพลาดต้องแก้ไขจากการลงรายการที่ผิดวิธี ด้วยธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นของธนาคารออมสินนี้เอง ทำให้รายการทางบัญชีเพิ่มขึ้น พนักงานบัญชีจึงต้องหาวิธีบันทึกการลงบัญชีเพื่อให้ถูกต้องและสามารถอธิบายรายละเอียดได้ถึงสาเหตุของการลงบันทึกการรายการนั้น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเงินสดย่อยของสาขาเวียงป่าเป้า เพื่อมุ่งเน้นให้พนักงานทั่วไปสามารถปฏิบัติงานบัญชีเงินสดย่อยได้โดยไม่ต้องอาศัยความชำนาญพิเศษทางด้านบัญชีมากนัก

ด้วยเหตุนี้จึงคิดว่าระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเงินสดย่อยของสาขาเวียงป่าเป้า จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของสาขาเวียงป่าเป้ามากขึ้นดังนี้

1. เป็นระบบที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานได้
2. สามารถให้คนที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานบัญชีเงินสดย่อยได้โดยง่าย
3. สามารถได้รับสารสนเทศบัญชีเงินสดย่อยและงบประมาณของสาขาทันเวลาที่ต้องการ
4. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสดในมือของสาขา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Purposes of the study)

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเงินสดย่อยของธนาคารออมสินสาขาเวียงป่าเป้า
2. เพื่อพัฒนาระบบสามารถใช้กับระบบเครือข่าย LAN ขึ้นมาแทนระบบเดิมที่ทำด้วยงานมือ
3. เพื่อช่วยให้พนักงานที่ไม่มีความรู้ด้านบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้
4. เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง ได้รับสารสนเทศที่ทันเวลา
5. เพื่อพัฒนาระบบที่เหมาะสมกับงานบัญชีเงินสดย่อยของสาขา

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเงินสดย่อยของธนาคารออมสินสาขาเวียงป่าเป้า
2. ได้ระบบใหม่มาใช้แทนระบบเก่าที่มีอยู่เพื่อช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ได้สร้างต้นแบบให้กับสาขาอื่น ๆ ที่ยังไม่มีระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีเงินสดย่อย
4. ได้ใช้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในองค์กร

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาถึงรูปแบบการทำงานของพนักงานบัญชีของสาขา
2. ศึกษากระบวนการบัญชีเงินสดย่อยและระบบงบประมาณของสาขา
3. ออกแบบระบบใหม่
4. ติดตั้งระบบใหม่
5. หาจุดบกพร่องและดำเนินการแก้ไข
6. จัดทำเอกสารที่ใช้ในระบบ

1.5 อุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษา

- Software

Microsoft Windows XP

Microsoft Access 97

Microsoft Visual Basic 6

- Hardware

Microcomputer Pentium 4 2 เครื่อง ความเร็วหน่วยประมวลผลกลาง 850 MHz อุปกรณ์บันทึกผล ฮาร์ดดิสต์ขนาด 20 กิกะไบต์ หน่วยความจำสำรองขนาด 512 เมกะไบต์ เครื่องพิมพ์

1.6 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

- ธนาคารออมสินสาขาเวียงป่าเป้า

- ธนาคารออมสินสาขาเชียงราย

- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่